

Pozitívna energia hmoty a materiálu

Fakultná nemocnica v Hradci Králové má od minulého roka novú budovu Psychiatrickej kliniky. Cieľom výstavby bolo vytvorenie moderného zariadenia na úrovni súčasných medicínskych, technologických a liečebných poznatkov. Architektonické aj interiérové riešenie prvej samostatnej a koncepčne vybudovanej psychiatrickej kliniky v Českej republike od roku 1965 sa nesie v duchu motta jej súčasného prednostu, profesora Jana Libigera: „Klinika by mala byť prostredím priestoru a svetla. Pacienti by nemali mať pocit, že sú tu zatvorení.“ K dotvoreniu atmosféry plnej pozitívnej energie prispel aj správny výber materiálov, vrátane podláh a exteriérových povrchov.

Architektonické riešenie

Výsledný koncept a prevádzkové riešenie sa vykryštalizovali v priebehu štyroch rokov projekčnej prípravy ateliéru ATELIER H1 & ATELIER HÁJEK, predovšetkým pod taktovkou architekta Jana Hochmana. Budova vznikla v priestore pôvodnej po-vojnovej provizórnej stavby v tichej časti nemocničného areálu. Ide o stavbu štvorcového pôdorysu s átrium a kruhovou prístavbou s celkovou úžitkovou plochou približne 5 700 m². Na necelých troch podlažiach sa nachádzajú lôžkové odde-

lenia, samostatné ambulancie, vyšetrovne pre dospelých aj deti a denný stacionár s priestormi na výtvarnú, hudobnú a pohybovú terapiu, rehabilitáciu či nácvik sociálnych a obslužných schopností. Základnom dispozičnom a technickom riešení stavby je monolitický železobetónový skelet s rozponom 6 × 6 m. Prevádzková schéma sa organizovala do prehľadných spoločných priestorov pre pacientov aj zdravotný personál, chodieb, vnútorných rozptylových priestorov aj samostatných intímnych konzultačných miestností.

Personál má vždy, a to aj pri zachovaní maximálneho pocitu intimity pacientov, dostatočný prehľad o možnostiach aktívnej koexistencie.

Kompozičný a prevádzkový princíp kliniky stavia na átriovom riešení stavby. Átrium je neoddeliteľnou súčasťou terapeutických priestorov. Do tejto časti sú smerujú pohľady z denných odpočinkových spoločenských miestností jednotlivých oddelení. Denné aj oddychové miestnosti vytvárajú optickú väzbu na parter átria. Tento princíp sa uplatňuje v oblasti hlavného

vstupu v parteri, kde je informačné centrum, recepcia a odpočinkový priestor pre pacientov a návštevy, ale takisto vo vyučovacích priestoroch kliniky, posluchárňach a seminárnych miestnostiach. Aktívne sa tu sprostredkúva vizuálny kontakt s átriom a jeho komponovanou záhradou, kde sa popri celoplošnej zeleni, kvitnúcich kroch a stromoch dostáva k slovu aj kontrast patinovanej štruktúry kamenných balvanov a reliéfu keramickej rieky. Otvorenosť priestorov spoločne s presvetleným strešným plášťom vytvára maximálny možný pocit voľnosti. Interiér sa týmto riešením presvetlil a zharmonizoval s exteriérovou prírodnou scenériou.

Povrchy

Povrchová úprava vo vstupných priestoroch, átriu a okolí kliniky je predovšetkým z prírodných materiálov, kameňa a riečného štrku, v symbióze s keramicými obkladmi a dlažbou. Vo vstupnej hale sa použil veľkoplošný formát dlažby, ktorá prestupuje do výukového centra, na krytú terasu átria a schodiskom na ďalšie podlažia budovy. Architekt ju použil aj na vytvorenie keramickej rieky ako súčasť koncepcie meditačnej záhrady. Nadväzujúce interiéry – podesty podlaží a podlahy jednotlivých oddelení sa riešili prevažne homogénnymi bezškárovými PVC povrchmi s takzvanou iQ PUR úpravou. Dezény linolea sú rozličné. Na chodbách majú výraz drevenej podlahy, v izbách koberca, v pracovniach a zhromažďovacích priestoroch sa podobajú štrku. Použité dezény sú reminiscenciou na základné prírodné štruktúry – kameň, drevo, štrk či trávu – a súčasne ich náhradou, keďže

v zdravotníctve pre hygienické štandardy, ale aj vysokú cenu nemožno aplikovať originály. Dôležitú úlohu pri výbere dlažby na jednej strane zohrávali najmä normové hodnoty nášlapných povrchov – maximálna homogenita, minimalizovanie škár, trvanlivosť, protisklznosť a efektívna údržba. Na podlahy sa použili spekané dlaždice normovej skupiny Bla typu Taurus a Kentaur, pre ktoré je charakteristická vysoká mechanická pevnosť, odolnosť proti opotrebovaniu a pôsobeniu chemických činiteľov. Z hľadiska bezpečnosti padol výber na protisklznú úpravu povrchov pri dlaždicách vo vstupnej hale a na schodisku (klasifikácia podľa noriem DIN R10, A). Tento materiál má najvyšší – štvrtý až piaty – stupeň oderuvzdornosti. Dlažba odoláva aj pravidelnej nemocničnej strojovej údržbe. Vďaka nízkej, takmer nulovej nasiakavosti, sa dajú tieto prvky použiť v interiéri aj exteriéri, či na plochách, ktoré medzi nimi plynulo prechádzajú – podobne ako v prípade haly a átria kliniky, ktoré nasledujú architektovu predstavu o prepojení interiéru s exteriérom. Druhú stranu mince a hlavný parameter

z hľadiska koncepcie klinicky vhodného prostredia predstavovalo aktívne vnímanie vibrácií farieb, povrchov, dimenzií, či formovanie a gradácia priestorov. Aplikované materiály museli zodpovedať zaužívaným štandardom nemocnice a súčasne špecifickým požiadavkám psychiatrickej kliniky. Použitie materiálov v parteri, okolí budovy a prepojenie exteriéru átria so vstupnou halou má podporiť všeobecný pocit prijatia. Keramické povrchy v kombinácii s kameňom a nealergickými rastlinami navodzujú súčasne pocit istoty, návrat k stabilite a čistej prírode.

Farby

„Farebné riešenie nadväzuje na materiálové štruktúrovanie priestorov. V bežných zdravotníckych zariadeniach majú farby skôr informatívny charakter, aby sprehľadnili orientáciu v rámci jednotlivých oddelení. Farebnosť na psychiatrickej klinike v Hradci Králové skôr akcentuje odpočinkovú, zhromažďovaciu, pracovnú, relaxačnú, prípadne iné funkcie priestorov – a to výberom farieb, ich intenzitou, chromatickými vlastnosťami, či špeci-

fickým vnímaním jednotlivých odtieňov psychiatrickými pacientmi. „Dlhodobu sa vo Fakultnej nemocnici v Hradci Králové snažíme presadiť koncepciu, v ktorej sa dôsledne využíva podprahové vnímanie farieb a výrazov nemocničného prostredia, so snahou o pozitívnu stimuláciu, upokojenie a uvoľnenie pacientov. Farebný koncept psychiatrickej kliniky je zatiaľ vyvrcholením našej snahy o humanizáciu zdravotníckeho prostredia nielen pre pacientov, ale aj pre personál. Duševná a fyzická energia zanecháva odtlačok v hmote a tá následne môže ovplyvňovať svoje okolie. Forma a usporiadanie budovy, jej transparentnosť, väzba interiéru na exteriér a výtvarne komponované átrium, rovnako ako použitie materiálov, farebnosti, či zámerného komponovania výtvarných objektov, ktoré sa umiestnili v spoločných priestoroch kliniky, môžu byť touto energiou,“ hovorí Jan Hochman. K dotvoreniu atmosféry jednotlivých priestorov prispievajú rovnakou mierou aj výtvarné objekty. Obrazy v interiéri koncipoval architekt ako okná do sveta umenia, prírody a štruktúr. Fotografie pochádzajú

Psychiatrická klinika Fakultnej nemocnice Hradec Králové

Miesto / Place:

Hradec Králové

Projekt stavby a návrh interiéru kliniky /:

Project construction and design of clinic interior:

ATELIER H1 & ATELIER HÁJEK,
Hradec Králové

Autor / Author:

Ing. arch. Jan Hochman

Spolupráca / Cooperators:

Jiří Hájek st., Ing. Jiří Hájek ml.,
Ing. arch. Tereza Jirásková,
Ing. Jarmila Dědková

Statika / Statics:

Ing. Vladimír Marx

Klient / Client:

Fakultná nemocnica Hradec Králové

Realizátor výstavby / Construction implementation:

Geosan, a. s.

Podlahy / Flooring:

RAKO, LB OBJECT, Tarkett

Príprava projektu / Project preparation:

2005 – 2007

Stavba / Construction:

2007 – 2009

Náklady / Costs:

168 mil. Kč

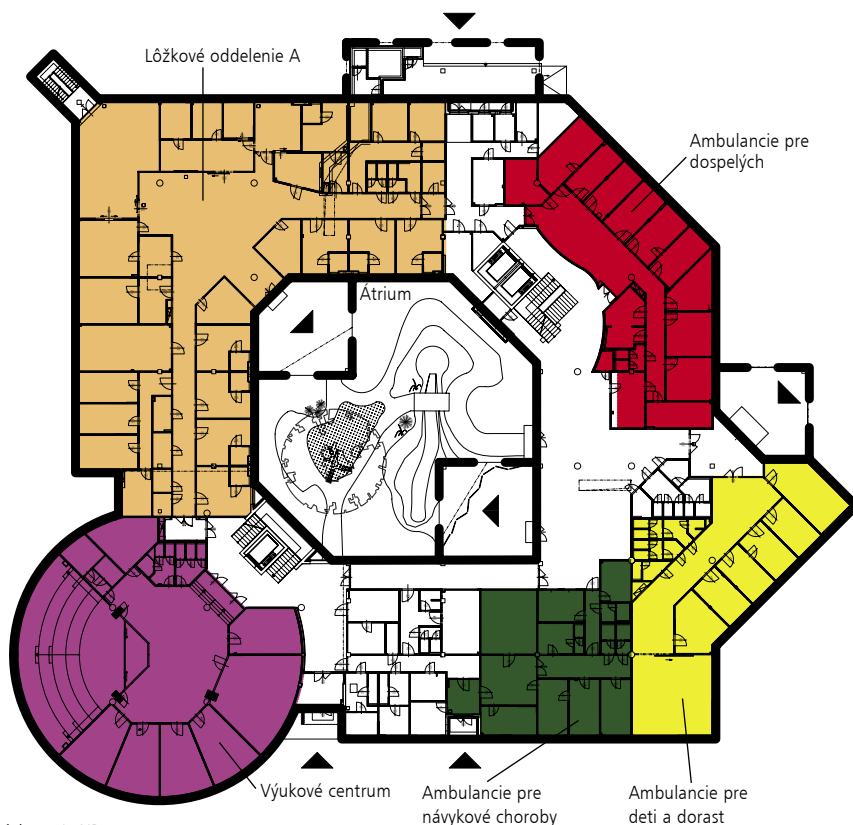

z archívu Jana Hochmana a jeho manželky. Jeho signatúru majú čiastočne aj odťahy rúk na sklenených stenách krytej terasy pre návštevy, ktorá oddeluje priestor átria, určený pacientom. Sú však predovšetkým grafickou identifikáciou ohraničenia priestoru. Sklené paravány s medzerami pre prúdenie čerstvého vzduchu symbolicky oddeľujú svet pacientov od sveta zdravých. Vedenie nemocnice sa po-

staralo o dlhodobé zapožičanie pieskovcovej plastiky, ktorá sa osadila pred kliniku. Dielo vzniklo v rámci Hořického kamenárskeho bienále. „Motív plastiky zobrazuje živú prírodu, vyjadrenú formou guľatých neopracovaných kameňov. Obalujú ich a zovierajú hranaté opracované kvádre, ktoré zasa symbolizujú prírodu uchopenú človekom. Je to bodka za našou filozofiou cesty k prírode a človeka za člove-

kom. Jeden guľatý kameň akoby náhodou vypadol na zem, pred plastikou, putoval vstupom, zádverím, vstupnou halou až do átria k prúdiacej vode keramickej rieky, ktorá spoločne s energiou kameňa z krkonošského toku Labe odplaví bolesť a neistoty,“ uzatvára architekt Jan Hochman.

Anna Salvová
Podklady a foto: RAKO,
ATELIER H1 & ATELIER HÁJEK

Pôdorys 1. NP

The positive energy of mass and material

The Hradec Králové Faculty Hospital has a new Psychiatric Clinic building. The aim of the construction was to create a modern facility on the level of contemporary medical, technological and treatment knowledge. The architectural and interior resolution of the first independently and conceptionally designed psychiatric clinic in the Czech Republic since 1965 brings to life the credo of its present head doctor, Professor Jan Libiger: "A clinic should be an environment of space and light. Patients should not have the feeling that they are closed in." The selection of materials, including flooring and exterior surfaces, has contributed to the creation of an atmosphere full of positive energy.